

नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समिति
प्रशासन सेवा, ७ तह, वरिष्ठ अधिकृत (कानून) पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
एवं परीक्षा योजना

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसारका चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न	२५ प्रश्न X १ अङ्क = २५ अङ्क	२ घण्टा
				छोटो उत्तर	५ प्रश्न X ५ अङ्क = २५ अङ्क	
				लामो उत्तर	५ प्रश्न X १० अङ्क = ५० अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	छोटो उत्तर लामो उत्तर	८ प्रश्न X ५ अङ्क = ४० अङ्क ६ प्रश्न X १० अङ्क = ६० अङ्क	३ घण्टा

२. द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरु सोधिनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् । परिक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरुको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :-

नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समिति
प्रशासन सेवा, ७ तह, वरिष्ठ अधिकृत (कानून) पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र:- सामान्य ज्ञान

१. विश्वको भूगोल सम्बन्धी सामान्य जानकारी
२. नेपालको भौतिक, सामाजिक, आर्थिक र सांस्कृतिक भूगोल सम्बन्धी जानकारी
३. नेपालका प्रमुख प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू तथा भौगोलिक विविधता र जनजीवन
४. नेपालको प्राचीनकाल, मध्यकाल र आधुनिक इतिहास
५. नेपालको सांस्कृतिक, धार्मिक एवं मौलिक परम्परा, जातजाति, भाषाभाषी, कला र साहित्य
६. नेपालमा कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, विद्युत, वैदेशिक रोजगार र मानव संसाधनको अवस्था तथा आर्थिक विकासमा यिनको योगदान
७. नेपालमा योजनावद्ध विकास र चालु आवधिक योजनाको सामान्य जानकारी
८. नेपालका बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी जानकारी
९. नेपालमा संबैधानिक विकास र नेपालको वर्तमान संविधान सम्बन्धी जानकारी
१०. नेपालको सार्क सदस्य राष्ट्रहरू, चीन, संयुक्त राज्य अमेरिका, संयुक्त अधिराज्य, रुस, फ्रान्स, जर्मनी, स्वीजरल्याण्ड र जापानसँगको सम्बन्धसँगको सम्बन्ध
११. संयुक्त राष्ट्रसंघ (UNO) र यसका विशिष्टीकृत संस्थाहरू, दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन (SAARC), आसियान (ASEAN), युरोपियन संघ (European Union)
१२. विश्व बैंक (WB), अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF), एशियाली विकास बैंक (ADB), UNCTAD, विश्व व्यापार संगठन (WTO) र अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार प्रणाली
१३. क्षेत्रीय व्यापार प्रणाली – SAPTA, SAFTA, BIMSTEC
१४. नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ (FNCCI), नेपाल चेम्बर्स अफ कर्मश (NCC), Nepal Freight Forwarders Association (NEFFA) सम्बन्धी जानकारी
१५. नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समिति सम्बन्धी जानकारी
१६. नेपालका मुख्य नाकाहरू (Major Trade & Transit Points of Nepal), सुख्खा बन्दरगाह (Inland Clearance Depot), एकीकृत भन्सार जांच चौकी (Integrated Check Post) र नेपालले प्रयोग गर्ने सामुन्द्रिक बन्दरगाह (Sea Port) सम्बन्धी जानकारी
१७. विदेशी विनिमय प्रणाली, अन्तर्राष्ट्रिय बजार, व्यापार र वाणिज्य कारोबार सम्बन्धी ज्ञान तथा सो मा प्रयोग हुने शब्दावलीहरू
१८. पर्यावरण, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जनसंख्या, शहरीकरण, जलवायु परिवर्तन, जैविक विविधता एवं विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू बारे जानकारी
१९. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरू
२०. विश्वव्यापीकरण, उदारीकरण र निजीकरण
२१. सार्वजनिक -नीजि साभेदारी (PPP) को अवधारणा र प्रयोग

द्वितीय पत्र:- सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) – (५० अङ्क)

१. नेपालमा संवैधानिक विकासक्रम
२. नेपालको संविधान (२०७२) र यसको कार्यान्वयन पक्ष
३. कानूनका सिद्धान्त
  - २.१ कानूनी शासन सम्बन्धी सिद्धान्त
  - २.२ शक्ति पृथकीकरण र शक्ति सन्तुलन
  - २.३ प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त
४. कार्यविधि कानून, न्याय तथा कानूनका विविध पक्षहरु
  - ३.१ देवानी र फौजदारी कार्यविधि
  - ३.२ विशेष र संक्षिप्त कार्यविधि
  - ३.३ म्याद, हदम्याद, प्राडन्याय, हकदैया, क्षेत्राधिकार र नजिरका सिद्धान्त
  - ३.४ प्रमाण कानूनका आधारभूत सिद्धान्त
  - ३.५ कानून व्याख्याका सिद्धान्त
  - ३.६ दण्डका सिद्धान्त
  - ३.७ अदालतको अधिकार क्षेत्र र यसको प्रयोग
  - ३.८ सार्वजनिक सरोकारको विवाद र रिट सम्बन्धी जानकारी
  - ३.९ न्यायिक पुनरावलोकन
  - ३.१० न्यायिक सक्रियता (Judicial Activism) र न्यायिक आत्मसंयम
  - ३.११ विवाद समाधानको बैकल्पिक उपाय (Alternative Dispute Resolution)
  - ३.१२ रिट निवेदन, लिखित जवाफ र प्रतिरक्षा
  - ३.१३ कानूनी राय र कानूनी रायको उपयोगिता
  - ३.१४ वहसकला र वहस व्यवस्थापन
  - ३.१५ पीडित न्याय प्रणालीको अवधारण र प्रयोग
  - ३.१६ मानव अधिकार र अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको अवधारणा
  - ३.१७ वातावरणीय न्यायको अवधारणा
  - ३.१८ उपभोक्ता हित संरक्षण सम्बन्धी
  - ३.१९ कानूनी लिखत सम्बन्धी ज्ञान र मस्यौदा सम्बन्धी सीप
५. प्रशासनिक कानून सम्बन्धी
  - ४.१ प्रशासनिक कानूनको परिचय
  - ४.२ प्रशासनिक निकायको न्यायिक अधिकार
  - ४.३ प्रशासनिक कार्यको न्यायिक नियन्त्रण
  - ४.४ प्रत्यायोजित व्यवस्थापन

खण्ड (ख) – (५० अङ्क)

१. इन्टरमोडल यातायात सम्बन्धी

- १.१ नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समितिको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि, उद्देश्य, संगठनात्मक संरचना, कार्यक्षेत्र, वर्तमान अवस्था, संभावना तथा चुनौतीहरू
- १.२ सुख्खा बन्दरगाह (Inland Clearance Depot) को अवधारणा तथा नेपालमा यसको प्रयोग
- १.३ सरकारी इनल्याण्ड कन्टेनर डिपोट (ICD) र एकिकृत भन्सार जांच चौकी (ICP) को विद्यमान अवस्था, संभावना तथा चुनौतीहरू
- १.४ इनल्याण्ड कन्टेनर/किल्यरेन्स डिपोट (ICD) तथा यससंग सम्बन्धित न्यूनतम पूर्वाधारहरू
- १.५ ICD, ICP र कन्टेनर फ्रेट स्टेशन विचको अन्तरसम्बन्ध र भिन्नता
- १.६ बहुविधिक (Multimodal) ढुवानी प्रणालीको परिचय, किसिम तथा नेपालको सन्दर्भमा यसको महत्व र उपादेयता
- १.७ सार्क मल्टीमोडल/इन्टरमोडल एक परिचय र यसको प्रयोगले व्यापार सहजीकरणमा खेलेको भूमिका र सार्क मल्टीमोडल ट्रान्सपोर्ट विकास सम्बन्धमा गरिएका प्रयासहरू
- १.८ नेपालको आर्थिक विकासमा विश्व व्यापार संगठनको भूमिका तथा यसबाट सृजित अवसर तथा चुनौतीहरू
- १.९ नेपालको आन्तरिक र बाह्य व्यापार तथा बाह्य व्यापारमा देखिएका समस्या र समाधानका उपायहरू
- १.१० व्यापार सहजीकरण, नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धता र सोको व्यवहारिक प्रयोग
- १.११ वाणिज्य मन्त्रालय र इन्टरमोडल यातायात विकास समिति बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.१२ नेपाल सरकारले भारत, चीन र बंगलादेशसंग व्यापार तथा पारवहन (Transit) सम्बन्धमा गरेका द्विपक्षीय सम्झौताहरू
- १.१३ सामुन्द्रिक कानून (United Nations Convention on the Law of the Sea) १९८२ र सो कानूनले भुपरिवेष्ठित देशहरूको पारवहन अधिकार सम्बन्धि गरेको व्यवस्था र नेपालले त्यसबाट लिएको फाइदा
- १.१४ नेपाल- भारत पारवहन सन्धी, सन् २०१३
- १.१५ भारतसंग भएको नेपालको रेल्वे सेवा सम्बन्धी सम्झौता तथा त्यसका प्रावधानहरू (नेपाल भारत रेल सेवा सम्झौता, सन् २००४)

२. ऐन, नियम र नीति

- २.१ वाणिज्य नीति, २०७२
- २.२ विकास समिति ऐन २०१३
- २.३ नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समिति गठन आदेश, २०५४
- २.४ मालसामानको बहुविधिक ढुवानी ऐन, २०६३ तथा मालसामानको बहुविधिक ढुवानी नियमावली, २०६६
- २.५ नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समितिको कर्मचारी सेवा (शर्त) नियमावली, २०५६
- २.६ नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समितिको खरिद तथा आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६६

नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समिति
प्रशासन सेवा, ७ तह, वरिष्ठ अधिकृत (कानून) पदको प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.७ निकासी पैठारी (नियन्त्रण) ऐन, २०१३
- २.८ भन्सार ऐन, २०६४ तथा भन्सार नियमावली, २०६४
- २.९ करार ऐन, २०५६
- २.१० कम्पनी ऐन, २०६३
- २.११ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- २.१२ रेल्वे ऐन, २०७०
- २.१३ नेपाल सन्धी ऐन, २०४७
- २.१४ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
- २.१५ भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४
- २.१६ टर्मिनल पट्टाबहालमा दिने सम्बन्धी नियमावली, २०७०
- २.१७ न्याय प्रशासन ऐन, २०४८
- २.१८ कानून व्याख्या सम्बन्धी ऐन, २०१०
- २.१९ प्रमाण ऐन, २०३१
- २.२० सरकारी मुद्दा सम्बन्धी ऐन, २०४९ र सरकारी मुद्दा सम्बन्धी नियमावली, २०५५
- २.२१ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५